
Helsetjenesten er en avgjørende del av Norges totalberedskap

AKTUELT I FORENINGEN

ANNE-KARIN RIME

anne-karin.rime@legeforeningen.no

President

Nylig ble ny langtidsplan for Forsvaret lagt frem. Den viser at regjeringen ønsker en betydelig styrking av Norges forsvar de neste 12 årene. Vi lever i en urolig verden, og å styrke Forsvaret og totalberedskapen er både nødvendig og viktig.

Derfor er det avgjørende å huske på at helsetjenesten også er en betydelig del av Norges beredskap. Det kan føles lenge siden nå, men det er bare fire år siden Norge måtte stenge helt ned fordi vi var redde for å overbelaste helsetjenesten i en pandemi. Da hadde Legeforeningen i mange år advart om at vi hadde for få intensivplasser, og understreket at helseberedskapen måtte styrkes. Det var vi ikke alene om. Både utredninger og anbefalinger etter utbruddet av svineinfluensa i 2009 og 22. juli-kommisjonen, pekte på viktigheten av å styrke samfunnets og helsetjenestens evne til krisehåndtering.

Koronakommisjonen pekte også på, både i første og andre rapport, at myndighetene var dårlig forberedt til tross for at de var godt opplyst om mangler i den nasjonale beredskapen, inkludert helseberedskapen.

Å styrke helseberedskapen har ikke blitt mindre viktig i tiden etter pandemien, tvert imot. Helseberedskapens formål er, som det står i Nasjonal helseberedskapsplan fra 2018, å verne liv og helse og bidra til at befolkningen kan tilbys nødvendig helsehjelp og sosiale tjenester ved kriser og katastrofer i fredstid og krig. Det handler om å være forberedt på uventede kritiske situasjoner som involverer helsetjenesten.

I fjor høst la regjeringen frem den første stortingsmeldingen om helseberedskap. Da etterlyste Legeforeningen en sterkere satsing på beredskap i helsetjenesten generelt, og intensivkapasiteten spesielt. Det er ikke bare å knipse, så får man opprettet nye intensivplasser. Det må være en reell og konkret plan som involverer fagmiljøene.

For skal vi være godt forberedt, trenger vi også å øve – og det kan ikke bare være skriveborsøvelser. Mens forsvaret trener på situasjoner vi ikke ønsker skal oppstå, så jobber helsetjenesten med det vi skal gjøre hver dag. Hvis vi i tillegg skal øve på beredskap, må myndighetene være villige til å betale prisen det koster. Hverken sykehusene eller kommunene har i dag mulighet til å ta personell ut av jobb så de kan delta på øvelse. Men dette må faktisk prioriteres hvis vi skal klare å håndtere krisesituasjoner.

Også samhandling innad i kommunen, og mellom primær- og spesialisthelsetjenesten, må styrkes for at helsetjenesten skal bli bedre rustet ved fremtidige beredskapshendelser.

Det er dagens beredskapskompetanse og -kapasitet som avgjør hvordan vi håndterer morgensdagens kriser. Historien har vist oss at Norges helseberedskap ikke har vært prioritert i tilstrekkelig grad. Nå er det viktigere enn noen gang at myndighetene faktisk prioriterer helseberedskapen. For historien har også vist oss at beredskap koster, men dårlig beredskap koster mer.

Publisert: 13. mai 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.06.11

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 20. februar 2026.